

No 59.

Af herr **O. A. Brodin**, om *nedsättning af tullen å raffineradt socker.*

Den svenska sockerindustrien har varit mycket omhuldad af Riksdagen, som under en lång följd af år beviljat densamma höga tillverkningspremier. Detta har medfört den goda verkan, att landets behof af socker nu tillverkas inom landet, på samma gång som jorden i de trakter, där betodling idkats, upparbetats i hög kultur, och torde antagligen vederbörande jordägare härigenom erhållit större afkastning af sin jord än annorledes varit möjligt. Sockerbruken hafva äfven i allmänhet gjort särdeles goda affärer, och hafva dess aktieägare, förutom goda utdelningar, i flera fall fått sitt kapital betydligt förökadt.

Då premieringen för sockerindustrien nu pågått under en lång följd af år och denna premiering ökats genom högre sockerutbyte än som beräknats för skatten, torde tiden vara inne att äfven taga någon hänsyn till den sockerkonsumerande allmänheten, som fått bekosta premieringen genom oskäligt höga sockerpriser. Denna allmänhetens oskäligen beskattning har blifvit särskildt påtaglig, sedan sockerbruksbolagen genom sammanslutning hindrat nya bolags uppträdande och därigenom monopoliserat sockeraffärerna i Sverige.

Om man på grund af senaste kommittébetänkande angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen, afgifvet den 17 maj 1904, och med ledning af en i Ekonomisk Tidskrift, häft. 12, år 1904 intagen artikel, »Reformen af vår sockerbeskattning» af Joh. C. Lembke, söker utreda hithörande förhållanden, så finner man:

att, enligt ofvannämnda kommittébetänkande, priset på världsmarknaden för tyskt betsocker af 88 procent f. o. b. Hamburg var, reduceradt till svenskt mynt, såsom här nedan uppgifves. Priserna på svenskt råsocker upptagas äfven enligt samma betänkande, men då priset på det svenska råsockret är upptaget till 92 procent rendement, har en särskild tabell upprättats, reducerande världsmarknadspriset för socker af 88 procent rendement till 92 procent, hvarvid enligt kommitténs anvisning för hvarje procent tillägges 25 pf. Om denna prisnotering lägges till grund och frakt, assurans och lossningskostnader, beräknade sammanlagda till 1 krona pr 100 kilogram, samt tull tillägges, blir priset på tyskt råsocker i Sverige som här nedan angifves.

Genomsnittspriset på svensk raffinad upptages enligt ofvannämnda artikel i Ekonomisk Tidskrift.

	Tyskt råsocker à 88 % f. o. b. Hamburg i kronor pr 100 kg.			Tyskt råsocker à 92 % med tull och frakt i kronor pr 100 kg.			Svenskt råsocker à 92 % pris i kronor pr 100 kg.			Genomsnittspris för svenskt raffinad	Prisskillnad emellan svenskt råsocker och raffinad
	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal		
1893	22,39	33,30	27,15	47,79	58,70	52,55	46,40	47,60	47,00	61,40	14,40
1894	15,41	23,18	20,36	40,81	48,58	41,71	37,50	47,40	42,45	53,84	11,39
1895	16,43	19,58	17,54	41,83	44,98	42,94	36,00	41,60	38,80	57,67	18,87
1896	15,98	22,61	18,79	41,38	48,01	44,19	38,10	44,00	41,05	58,49	17,44
1897	14,96	17,21	15,86	40,36	42,61	41,26	29,00	38,50	33,75	54,67	20,92
1898	16,28	18,38	17,02	41,68	43,78	42,42	35,20	38,00	36,60	56,19	19,59
1899	16,20	20,03	18,04	41,60	45,43	43,44	37,40	39,00	38,20	55,50	17,30
1900	16,20	22,16	18,56	41,60	47,56	43,96	37,40	39,40	38,40	58,78	20,38
1901	11,81	16,76	14,48	37,21	42,16	39,88	36,00	39,40	37,70	56,88	19,18
1902	10,58	14,40	12,08	35,98	39,80	37,48	35,00	36,40	35,70	52,56	16,86

Nu anförda siffror tala sitt eget språk, och utan att vara initerad i sockerbruksindustriens mysterier kan man på grund af dessa tabeller göra vissa slutsatser.

Sålunda framgår däraf, att priserna på svenskt råsocker städse varit lägre än utländskt råsocker med tull, frakt och kostnader, undantagande 1894 och detta förhållande har varit gällande, icke allenast då den inhemska produktionen varit större än konsumtionen,

utan äfven då import af tyskt betråsocker förekommit. Sålunda importerades under 1899—12,329 tons råsocker och under 1900 — 12,492 tons.

Om man däremot granskar tabellen angående raffinerad vara, så framgår däraf, att priset på raffinad under de 10 åren 1893—1902 i medeltal varit 17,635 öre per kilogram högre än råsockerpriset. Då tullen för raffinad är 33 öre eller $9\frac{1}{2}$ öre per kilogram högre än tullen på råsocker, så framgår häraf, att raffinaderierna kunnat tillgodogöra sig en oskäligen avance på förädlingen af råsocker. Detta till skada för såväl konsumenter som råsockersfabriker och betodlare. Då prisskillnaden emellan råsocker och raffinad var kr. 11,39 år 1894 och kr. 18,89 år 1895, så framgår däraf, att vid denna tidpunkt måste något särskildt inträffat, som kunde föranleda en sådan prisstegring. Då stor prisskillnad mellan råsocker och raffinad sedan fortfarit, så att under de 8 åren 1895—1902 medeltalet på denna prisskillnad var kr. 18,80 per 100 kilogram, är antagligt, att socker- raffinaderierna vid tidpunkten 1894—95 lyckats få betsockerfabrikerna under sin ledning och därigenom kunnat monopolisera socker- affärerna till sin fördel.

Af hvad här ofvan anförts torde framgå, att något bör göras från Riksdagens sida för att i någon mån reglera denna extra beskattning, som socker- raffinadintresset lyckats åstadkomma. Detta torde kunna ske endast genom att nedsätta tullen på raffinad och därmed jämförligt socker, då råsockerfabrikerna och betodlarna blifva oberörda af nedsättningen.

För bestämmande af råsockertullen till 23,5 öre per kilogram och raffinadtullen till 33 öre per kilogram har legat till grund antagandet, att 100 kilogram råsocker lämna $83\frac{1}{2}$ kilogram raffinad. Enligt detta antagna utbyte är restitution vid utförsel af raffinad bestämd till 28,2 öre per kilogram. 4,7 öre per kilogram synes sålunda vara det tullskydd raffinadindustrien beräknats åtnjuta. Då 100 kilogram råsocker nu lämnar 90 kilogram raffinad, så skulle enligt samma beräkning restitutionen bort vara $23,50 : 90 = 26,1$ öre per kilogram och tullskyddet sålunda varit 6,9 öre per kilogram. Genom Haag-traktaten har den tyska exportpremien cirka 3 öre pr kilogram bortfallit och har det svenska skyddet för raffinad ökat med dessa 3 öre vid konkurrens från Tyskland, och kan tullskyddet sålunda anses vara $6,9+3$ eller cirka 10 öre i rundt tal per kilogram.

Genom den stora prisstegring, som socker undergått på världsmarknaden under slutet af 1904 och 1905, hafva raffinaderierna gjort storartade extra förtjänster delvis genom konstlade medel, och är äfven af denna anledning nödigt att nedsätta tullen på raffinad, så att dylika extra beskattningar kunna begränsas genom möjlighet till import.

På grund af hvad här ofvan anförts, hemställes, att Riksdagen behagade besluta, att gällande tulltaxa genast förändras sålunda, att rubriken Socker får följande förändrade lydelse:

socker

579. raffineradt, alla slag, såsom
topp-, kandi- och kak-, samt
krossadt eller pulveriseradt
socker 1 kilogram 25 öre.

Stockholm den 25 januari 1905.

O. A. Brodin.